

SOSTE

Viite: HE 280/2022vp
Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

13.1.2023, valtiovarainvaliokunnan verojaoston kuulemistilaisuus

Yhteiskuntasuhdepäällikkö Ulla Kiuru, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

SOSTE

SOSTEn keskeiset huomiot ja muutosesitykset

- Esityksen tavoite virvoitusjuomaveron muuttamisesta terveysperusteiseen suuntaan on oikea, mutta esitetty veromalli ei sitä edistä riittävästi.
  - Veron suunnittelussa on painanut terveyshyötyjen tavoittelun sijaan verotuottojen turvaaminen.

- Veroportaikko on turhan hienojakoinen saadakseen aikaan muutosta. Portaikkoja pitäisi olla vähemmän, esimerkiksi kolme.
  - Teollisuudelle vahvempi taloudellinen kannustin siirtyä verotasolta toiselle eli valmistaa vähemmän sokeria sisältäviä tai sokerittomia tuotteita.

SOSTE

SOSTEn keskeiset huomiot esityksestä

- Ylintä veroluokkaa eli kaikkein eniten sokeria sisältävien juomien verotusta kiristettävä.
  - Ohjauksen näkökulmasta olennaista on verotasojen kireys. Ero alimman ja ylimmän portaan välillä pitää olla riittävän iso.
  - Paljon sokeria sisältävien juomien korkea vero näkyisi niiden hinnoissa ja sitä kautta kuluttajien valinnoissa. Kokemukset alkoholi- ja tupakkaverosta antavat vahvaa näyttöä siitä, että hinnan nousu vaikuttaa tuotteen kysyntään.
- Verotukseen nollaveroluokka ainakin makeuttamattomille ja maustamattomille vesille ja kivennäisvesille.
  - Kannustaisi terveellisempiin vaihtoehtoihin, kun sokeripitoiset juomat kalliimpia. Kannustin myös teollisuudelle.
- SOSTE pitää hyvänä, että kaikkia sokeripitoisia juomia (luontaista ja lisättyä sokeria sisältävät) kohdellaan virvoitusjuomaveroesityksessä samankaltaisesti.

SOSTE

SOSTEn keskeiset huomiot: kohti laaja-alaista terveysperusteista veroa

- Tällä hetkellä suomalaiset saavat ruokavaliostaan liikaa sokeria, suolaa ja kovaa rasvaa. Tämä vaikuttaa sekä kansanterveyteen että sairauksien kautta kansantalouteen.
- Tutkimusten mukaan esimerkiksi tyypin 2 diabetesta sairastavien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2017 olivat 2,5 miljardia euroa.
- **Kansansairauksien ehkäisyssä ja hoidossa ravitsemuksella on keskeinen rooli**.
- Terveellisistä valinnoista pitää tehdä helppoja, edullisia ja houkuttelevia. Tarvitsemme myös verotuksellisia keinoja vaikuttaa siihen, mitä syömme.
- Kansainväliset esimerkit osoittavat, että veroilla on vaikutusta.

SOSTEn keskeiset huomiot: kohti laaja-alaista terveysperusteista veroa

- Virvoitusjuomaveroa huomattavasti tehokkaammin kansanterveyttä edistävä vero olisi elintarvikkeiden sokeripitoisuuksiin sekä suolan määrään ja rasvan laatuun perustuva **laaja-alainen, terveysperusteinen valmistevero**.
  - Veron ansiosta tuoteryhmässään terveellisempi vaihtoehto olisi epäterveellistä tuotetta halvempi ja siten houkuttelevampi.
  - Mikäli teollisuus tekee osansa ja muotoilee tuotteitaan uusiksi, hinnat eivät nouse, vaan tuotteet korvautuvat terveellisemmillä vaihtoehdoilla.
- Terveysperusteinen valmistevero toisi huomattavasti enemmän verotuloja kuin pelkkä virvoitusjuomavero.
- Kansa kannattaa: SOSTEn, Yksi elämä -verkoston ja Terve Paino ry:n kyselytutkimuksessa (Taloustutkimus, julkaistu tammikuussa 2021) yli puolet suomalaisista (53 prosenttia) kannatti siirtymistä elintarvikkeiden terveysperusteiseen verotukseen. Kolmasosa (33 prosenttia) vastusti ajatusta. Peräti 58 prosenttia suomalaisista kannatti sokeriveroa runsaasti sokeria sisältäville tuotteille.

SOSTE

Esitys

- Lausuntomme pohjalta SOSTE esittää, että valtiovarainvaliokunta sisällyttää mietintöönsä seuraavanlaisen ponnen:

”Valiokunta edellyttää, että terveysperusteisen valmisteveron valmistelua jatketaan viipymättä ja perustetaan asiaa selvittävä laaja-alainen työryhmä. ”

Yhteiskuntasuhdepäällikkö
Ulla Kiuru
ulla.kiuru@soste.fi
040 744 0888

Lisätietoja
www.soste.fi
Twitter: @SOSTE10
SOSTEkirje: soste.fi > Uutiskirjeet